

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Præcisering af hjælp til uddannelse af unge enlige forsørgere efter § 42).

Af Erik B. Smith (S) m.fl.

(Fremsat 13/3 84).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Palle Simonsen):

Regeringen er enig i, at det er et alvorligt problem, at så mange, specielt unge, er henviset til at klare sig med kontanthjælp. Regeringen er også enig i, at det er langt bedre at gøre en aktiv indsats for at hjælpe disse grupper med at få en tilknytning til erhvervslivet fremfor at lade dem forblive på den passive kontanthjælp efter § 37.

Når jeg alligevel på regeringens vegne må afvise forslaget, har det flere årsager, som jeg skal komme nærmere ind på. En af grundene er, at forslaget indebærer en form for automatik, som efter min opfattelse ikke er i overensstemmelse med bistandslovens princip om vurdering af behovet i det enkelte tilfælde, et princip, som jeg umiddelbart finder er rimeligt og rigtigt.

Efter de gældende regler i bistandslovens § 42 skal der ydes hjælp til uddannelse m.v., når det er nødvendigt af hensyn til en persons mulighed for fremtidig at klare sig selv og sørge for sin familie. Det vil sige, at hjælpen skal være begrundet i den pågældendes særlige sociale situation. Om den pågældende befinder sig i en sådan særlig social situation, skal i overensstemmelse med principperne i bistandsloven afgøres ud fra en konkret vurdering, hvor der lægges vægt på, dels om man kan afværge det, der kaldes en social trussel mod den pågældende og familien, dels om hjælpen virkelig vil være nødvendig for, at den pågældende kan få eller bevare et acceptabelt forhold til arbejdsmarkedet.

Jeg mener, det er rigtigt at bevare denne konkrete vurdering af behovet, og jeg synes, det er vanskeligt at begrunde, at en speciel gruppe og i dette tilfælde alle enlige forsørgere under 25 år, der opfylder betingelsen for at få hjælp efter § 37, stk. 1, generelt må anses for at være så udsat en risikogruppe, at de automatisk skulle have ret til uddannelseshjælp el. lign. efter bistandsloven.

Der kan således tænkes flere situationer, hvor det ikke er rimeligt, at kommunerne automatisk har pligt til at tilbyde uddannelseshjælp. Forslagsstillerne er selv opmærksom på, at bl.a. personer, der allerede har fået et § 42-tilbud, ikke under uændrede forhold bør være berettigede til et nyt § 42-tilbud. I andre tilfælde er behovet for § 37-hjælp måske kun kortvarigt, fordi den pågældende selv eller med bistand fra sit omgivende sociale netværk kan hjælpe sig ud af den midlertidige situation. Det kan heller ikke være helt rimeligt, at personer, der i en kortere eller længere tid modtager § 37-hjælp som supplement til arbejdsindkomst eksempelvis eller anden indkomst, helt automatisk skulle have et § 42-tilbud.

Endelig kan det da også tænkes, at der findes personer, som ikke selv ønsker at blive omskølet eller få en uddannelse, eller hvor en sådan omskoling eller uddannelse ikke skønnes at være relevant.

Et andet spørgsmål er, hvad en eventuel ret til at få et tilbud om hjælp efter § 42 egentlig indeholder. Hjælp efter § 42 dækker over alt fra meget kortvarige kurser og højskoleophold til langvarige uddannelser på højere læreanstalter. Det er efter min opfattelse problematisk at pålægge kommunerne en pligt til at tilbyde en ydelse og dermed etablere en ret for en bestemt persongruppe, der i øvrigt kan være vanskelig at afgrænse, når der kan opstå tvivl om, hvilket indhold der kan lægges i denne ret. Fremfor at lave egentlig lovgivning på området vil jeg hellere pege på de muligheder, der ligger i at vejlede kommunerne om, i hvilket omfang § 42 kan og bør anvendes. Dermed er vi faktisk inde på de samme grundprincipper som i det forslag, vi netop har færdigdebatteret.

Som forslagsstillerne selv nævner i bemærkningerne, udsendte socialministeriet i efteråret 1983 en vejledning om hjælp efter § 42 til enlige forsørgere, og som forslagsstillerne også nævner, har man allerede kunnet se den positive effekt af denne vejledning. Vejledningen går på enlige forsørgere i alle aldre, men det er mit indtryk, at de fleste kommuner allerede nu er opmærksom på, at specielt de unge enlige forsørgere er en meget udsat gruppe. Jeg er imidlertid villig til at overveje, om man i vejledningen kan indføje nogle bemærkninger, der tager højde for specielt de unge enlige forsørgeres behov, men